

Ierosināta lieta par normu, kas noteic izmeklēšanas iestāžu, prokuratūras un tiesas nepamatotas rīcības dēļ radītā kaitējuma atlīdzināšanas kārtību

Satversmes tiesas 3. kolēģija 2020. gada 28. maijā ierosināja lietu “Par Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likuma pārejas noteikumu 2. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un 92. panta trešajam teikumam”.

Apstrīdētā norma

Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likuma (turpmāk – Kaitējuma atlīdzināšanas likums) pārejas noteikumu 2. punkts:

“Privātpersona, kurai saskaņā ar šo likumu ir tiesības uz tāda kaitējuma atlīdzinājumu, kurš tai nodarīts ar iestādes, prokuratūras vai tiesas prettiesisku vai nepamatotu rīcību līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai un par kura atlīdzināšanu nav ierosināta tiesvedība vispārējās jurisdikcijas tiesā, iesniegumu par kaitējuma atlīdzināšanu iesniedz sešu mēnešu laikā no kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskā pamata rašanās brīža.”

Augstāka juridiska spēka norma

Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pants: “Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika.”

Satversmes 92. panta trešais teikums: “Nepamatota tiesību aizskārums gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu.”

Lietas fakti

Lieta ierosināta pēc fiziskas personas (turpmāk – pieteikuma iesniedzējs) pieteikuma. Pieteikuma iesniedzējs saskaņā ar Kaitējuma atlīdzināšanas likumu vērsās Tieslietu ministrijā ar iesniegumu par kaitējuma atlīdzināšanu. Lemjot par minēto iesniegumu,

Tieslietu ministrija to ir atteikusies izskatīt daļā par nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanu, citstarp pamatojoties arī uz apstrīdēto normu. Pieteikuma iesniedzējs pārsūdzēja Tieslietu ministrijas lēmumu tiesā, taču tiesvedība attiecīgajā administratīvajā lietā noslēdzās ar viņam nelabvēlīgu nolēmumu, kas pamatots citstarp ar apstrīdēto normu.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka tiesiskais regulējums, kas bija spēkā pirms Kaitējuma atlīdzināšanas likuma spēkā stāšanās, paredzēja personas tiesības pieprasīt morālā kaitējuma atlīdzināšanu civiltiesiskā kārtībā desmit gadu laikā no brīža, kad radies šā atlīdzinājuma pieprasījuma tiesiskais pamats. Apstrīdētā norma būtiski samazinot šo termiņu. Tādējādi apstrīdētā norma, ciktāl tā attiecas uz nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanu, ierobežojot personai Satversmes 92. panta trešajā teikumā noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu un pārkāpjot Satversmes 1. pantā ietverto tiesiskās palātvības principu.

Tiesas process

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Latvijas Republikas Saeimu – līdz **2020. gada 28. jūlijam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lietas sagatavošanas termiņš ir 2020. gada 28. oktobris. Par lietas izskatīšanas procesa veidu un datumu tiesa lemj pēc lietas sagatavošanas.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Ketija Strazda

Satversmes tiesas
Sabiedrisko attiecību un
protokola nodaļas vadītāja

Ketija.Strazda@satv.tiesa.gov.lv
67830749, 26200580